

DIYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

1. Cilt

Aralık 1962

7. Sayı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

NAMAZDA, İMAMA UYUŞ, SAF TERTİBİ, İNTİZAM VE
TEMİZLİĞE RİAYETE DAİR HADİS MEALLERİ

Hasan Hüsnü ERDEM

Abdullah İbn-i Abbas (R.A) Hazretleri anlatıyor : Resûl-i Ekrem Efendimiz yalnız başına namaz kılarken, arkasında namaz kılmak isteyen bir kimse geldiği zaman onu sağ tarafına alır, bir diğeri gelince her ikisinin de arkasında durmalarına işaret ederdi ve : «Üç kişi olduğunuz zaman biriniz arkadaşlarının önüne geçerek onlara imam olsun» buyururlardı.

Yine İbn-i Abbas'dan rivâyete göre şöyle demiştir : Bir defa gece namazında Hazret-i Peygamber'in sol tarafında durmuştum. Resûl-i Muhterem (S.A) mubarek eliyle beni arkadan idare ederek sağ tarafına ikame buyurdu.

Hazret-i Âişe vâlidemiz bir gün Hazret-i Peygamber'in sağında namaz kılan birini gördüğünde arkada saf teşkil etmiş ve o zatı kendisi ile Peygamber arasına geçirmişti.

Hadis imamlarından Ebû Dâvud'un Ebû Hüreyre (R.A.)'den nakline göre, Resûl-i Muhterem : «İmamı ortanıza alınız, saflardaki boşlukları doldurunuz (safı doğrultmak için uzanacak) kardeşlerinizin ellerine inkiyad ediniz, hizalarda ileri ve geri durmayınız ki, kalpleriniz de birbirinden ayrılmasın. Çarşı ve pazarlardaki gibi gelişigüzel durmaktan sakınız.» buyururlardı.

Buhârî ve Müslim'in Ebû Hüreyre (R.A.)'den rivâyetlerine göre Resûlullah Efendimiz : «İnsanlar ilk safın fazîletini bilselerdi (orda yer bulamayacaklarından) kur'a çekerlerdi ve eğer camiye erken gitmenin fazîletini bilmiş olsalardı bu hususta yarış ederlerdi» buyurmuştur.

İkrime (R.A.) diyor ki : Resûl-i Ekrem Efendimiz ilk safta yer almayı teşvik buyurunca vuku bulan izdiham neticesi yekdiğerlerini iz'âç ettiler. Bunun üzerine Resûlullah : «Her kim bir Müslümana ezâ etmekten çekinerek ilk safı terk ile ikinci veya üçüncü saflarda namaz kılsa, Cenâb-ı Hak ona, birinci safta bulunanların ecrini kat kat verir» buyurmuştur.

Nebî aleyhisselâm :«Hiçbiriniz saf arkasında yalnız başına durmasın» buyurmuştur. Bir gün bir adamın yalnızca saf arkasında namaz kıldığını görünce : «Saftan bir zatı yanına çekerek birlikte saf teşkil etsen ya!» buyurmuştur.

Müslim'in Hazret-i Enes'ten rivâyetine göre : Resûl-i Ekrem Efendimiz tekbirden evvel Ashâb'a teveccüh ederek onların omuzlarına dokunup hizâyâ getirir ve, «Saflarınızı sağlamlaştırınız ve doğrultunuz, çünkü safların tesviyesi ve aralıkların kapatılması namazın ikmâl ve itmâmı cümlesindedir.» buyururlardı.

Nu'man bin Beşîr (R.A.)'in rivâyetine göre Nebiyy-i Muhterem (S.A) göğsünü saflardan ileri çıkararak gördüğü zaman : «Ey Allâh'ın kulları! Safları düzeltiniz, yoksa Allâhu Teâlâ yüzlerinizi ayrı ayrı taraflara çevirir.» demişti. Nu'man Hazretleri : «Bu tenbih üzerine saftakilerden birinin topuğu yanındakinin topuğuna, dizi yanındakinin dizine, omuzu da yanındakinin omzuna yaklaştırdıklarını gördüm.» demiştir.

Ebû Dâvud, Berâ İbn-i Âzib (R.A.)'den rivâyetine göre Resûlullah Efendimiz safların arasına girer ve bir taraftan diğerk tarafa kadar dolaşır, omuzlarımıza ve göğüslerimize elini dokundurarak ileri ve geri çıkanları düzeltir ve «Safta ileri, geri durup ihtilâf etmeyiniz, yoksa kalpleriniz başka başka olur» buyururdu.

Abdullah İbn-i Ömer (R.A.)'den rivâyete göre Resûl-i Ekrem : «Saffı bitıştiren Allah sevâbına kavuşturur, safları açık bırakanlara karşı da lûtuft ve ihsânını keser.» buyurmuştur.

Saflarda intizam ve istikamet, sözlerimizde ve işlerimizde doğruluğu ve hallerimizde intizâmı sağlar. Bir vücut gibi hareket etmek her yerde ve her zaman içtimâî faydalar husûle getirir.

Müslim'in rivâyetine göre, Câbir İbn-i Semure (R.A.) anlatıyor : Resûl-i Ekrem Efendimiz (mescidi teşriflerinde) : «Ey cemâat, melekler Huzûr-i ilâhî'de saf oldukları gibi siz de saf olsanız ya!» buyurmuşlardı. Ashap da : Yâ Resûlallah, melekler nasıl saf olurlar, diye sordular. Re-

sûl-i Ekrem Efendimiz de : «İlk safları tamamlarlar ve perçinlenmiş gibi birbirine bitişik dururlar. Noksan kalırsa, en son safta kalır» buyurdular.

Hazret-i Ömer (R.A.) de namaz kılarken safların tesviyesini emreder, Ashab'dan bâzılarına : Sen ileri geç, buyururlar, elbiseleri kirli olanları geri safta bırakırlardı.

A'raf Sûresinin 30. âyet-i celîlesiyle, «Mescide her gidişinizde ziyeninizi takınız, en güzel ve temiz elbiselerinizi giyiniz» diye emir buyurulmuştur.

Buhârî ve Müslim'in muttefikân rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerifte, Resûl-i Ekrem (S.A.) «Soğan sarmısak (ve benzeri) yiyen bir adam, onun kokusu gidinceye kadar, yanımıza ve mescidimize sokulmasın (fena kokusu ile cemâati rahatsız etmesin).» buyurmuştur.

Cemâatin huzûrunu ihlâl edecek, câmiden halkı soğutacak olan iş elbiseleriyle, kirli çoraplarla mescide ve herhangi bir halk topluluğuna gelmek yaraşmaz.

Bir gün sıcakların şiddetle hüküm sürdüğü bir sırada, ekseriyetle iş sahiplerinden ve ameleden müteşekkil olan cemâatin iş elbiseleriyle toplanması üzerine, câmiin darlığına mebnî, mescidin havası bozulmuştu. Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz, «Yıkandıktan sonra gelseniz ya!» buyurdu. Bunun üzerine haftanın cuma günlerinde umumî bir banyo yapılması sünnet olmuştur.

Bir gün bir adam Huzûr-ı Nebvî'ye pek perîşan bir kıyâfetle gelmiş, Resûl-i Ekrem Efendimiz ona : «Mâlî durumun nasıl?» diye sormuş. «Vaziyetim iyidir», cevâbını verince, Peygamberimiz : «Mademki Allâh'ın nîmetine mazharsın, o nîmeti üzerinde de göster. Cenâb-ı Hak kullarına verdiği nîmetlerinin eserini kullarının üzerinde görmeyi sever» buyurmuştur.

Binâenaleyh her Müslümanın ictimâî durumu ve şerefiyle mütenasip temiz bir kıyâfette bulunması Sünnet-i Seniyye îcâbıdır.